

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Комунальної установи
Піщанська загальноосвітня школа
I-II ступенів м. Суми Сумської обл.
від 29.08.2025 № 37-ОД

Освітня програма для базової середньої освіти

**Комунальної установи
Піщанська загальноосвітня школа I-II ступенів
м. Суми, Сумської області
на 2025/2026 навчальний рік**

Схвалено
на засіданні педагогічної ради
(протокол №1 від 29.08.2025)

Голова педагогічної ради, директор

_____ Наталія НАГОРНА

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	с.2
2. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою	с.9
3. Загальний обсяг навчального навантаження.....	с.11
4. Опис очікуваних результатів навчання за освітніми галузями.....	с.12
5. Перелік типових навчальних планів, навчальних та модельних програм.....	с.20
6. Форми організації освітнього процесу.....	с.30
7. Опис інструментарію оцінювання....	с.32
8. Додатки 1-11	с.39

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Освітня програма -це єдиний комплекс освітніх компонентів, спланованих і організованих закладом загальної середньої освіти для досягнення учнями визначених відповідним Державним стандартом загальної середньої освіти результатів навчання.

Освітня програма розроблена закладом загальної середньої освіти на основі державних освітніх стандартів і зразків освітніх навчальних програм, курсів, дисциплін. Педагогічний колектив керується вимогами нормативної бази, що визначає обов'язковий мінімум змісту та вимоги до рівня підготовки учнів за відповідною освітньою програмою на 2025/2026 навчальний рік.

Структурно освітня програма школи є наскрізною, розробленою для декількох рівнів освіти (початкової та базової середньої освіти). Програма кожного рівня навчання у спрощеному вигляді являє собою сукупність предметних основних і додаткових освітніх програм, а також опис технологій їхньої реалізації. Таким чином, вона визначає єдність взаємопов'язаних основних і додаткових освітніх програм і відповідних їм освітніх технологій, що визначають зміст освіти, спрямованих на досягнення прогнозованого результату діяльності закладу.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентризму і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів.

Освітня програма спрямована на всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві.

Освітня програма передбачає:

- забезпечення повноти, систематичності та усвідомленості знань, їх міцності та дієвості, що виражається в свідомому оперуванні ними, у здатності мобілізувати попередні знання для отримання нових, а також сформованість найважливіших як спеціальних, так і загально-навчальних умінь і навичок;
- формування основ соціальної адаптації та життєвої компетентності дитини;
- виховання елементів природодоцільного світогляду, розвиток позитивного емоційно-ціннісного ставлення до довкілля;

- утвердження емоційно-ціннісного ставлення до практичної та духовної діяльності людини, розвиток потреби в реалізації власних творчих здібностей дітей.

Освітня програма окреслює підходи до планування й організації у закладі єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової та базової середньої освіти.

Нормативно-правова база:

ст. 53. Конституції України,

Закон України "Про освіту"

Закон України "Про повну загальну середню освіту"

Закон України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення"

Державний стандарт початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України 21 лютого 2018 р. № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688)

Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року №898 «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти»

Постанова Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2025 року № 1003 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні»

Постанова Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 року №957 «Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти», із змінами внесеними Постановою Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2022 року № 483

Розпорядження Кабінету Міністрів №988 від 14.12.2016 року «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти "Нова українська школа" на період до 2029 року»

Розпорядження Кабінету Міністрів від 13 грудня 2017 р. № 903-р «Про затвердження плану заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти "Нова українська школа"»

Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України 12.01.2016 № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року № 160)

Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затверджене наказом МОН від 8 вересня 2020 року №1115

Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 року № 743-22 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 та 3-4 класів закладів загальної середньої освіти»

Наказ Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 року №235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти» (в редакції наказу Міністерства освіти і науки від 09.08.2024

№1120 «Про внесення змін до типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти»)

Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня»

Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795 “Про надання грифа “Рекомендовано Міністерством освіти і науки України” модельним навчальним програмам для закладів загальної середньої освіти”

Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883 “Про надання грифа “Рекомендовано Міністерством освіти і науки України” модельним навчальним програмам для закладів загальної середньої освіти”

Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.08.2023 № 1001 “Про надання грифа “Рекомендовано Міністерством освіти і науки України” модельним навчальним програмам для закладів загальної середньої освіти”

Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.09.2023 № 1090 “Про надання грифа “Рекомендовано Міністерством освіти і науки України” модельним навчальним програмам для закладів загальної середньої освіти”

Наказ Міністерства освіти і науки України від 27.12.2023 № 1575 “Про надання грифа “Рекомендовано Міністерством освіти і науки України” модельним навчальним програмам для закладів загальної середньої освіти”

Наказ Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 року №813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти»

Наказ Міністерства освіти і науки України від 02.08.2024 року №1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання»

Наказ Міністерства освіти і науки України від 21 серпня 2013 року № 1222 «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти», (зі змінами, внесеними згідно з наказом МОН №1009 від 19 серпня 2016 року)

Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 №128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 03 червня 2025 року № 808)

Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я від 25.09.2020 №2205

Лист Міністерства освіти і науки України від 01 лютого 2018 р. № 1/9-74 «Щодо застосування державної мови»

Лист Міністерства освіти і науки України від 17 вересня 2019 р. № 1/9-581 «Про застосування державної мови в освітньому процесі»

Методичні рекомендації щодо викладання предметів у 2025/2026 навчальному році.

Статут закладу.

За статутом КУ Піщанська загальноосвітня школа І-ІІ ступенів є комунальним закладом, що забезпечує реалізацію прав громадян на здобуття базової середньої освіти.

Режим роботи закладу: мова навчання – українська; режим навчання – п'ятиденний; заняття розпочинаються о 8:30, закінчуються о 15.10; змінність навчання – І зміна.

Відповідно до п. 3 ст.10 Закону України «Про повну загальну середню освіту» навчальний рік розпочинається у День знань - 1 вересня 2025 року. Освітній процес триватиме до 30 червня 2026 року.

Форма навчання денна, інклюзивна. У військовий час та неможливості відвідування закладу здобувачами освіти в освітній процес впроваджуються технології дистанційного навчання з використанням освітніх платформ GoogleClassroom, Google Meet.

Мережа закладу на 2025/2026 навчальний рік (орієнтовно): кількість 1-4 класів – 4, орієнтовна кількість учнів школи І ступеня – 45 учнів. Кількість 5-9 класів – 5. Орієнтовна кількість учнів школи ІІ ступеня – 62 (ліцензійний обсяг закладу – 170 здобувачів освіти 1-9 класів).

Тривалість уроків у закладі становить: у 1 класі - 35 хвилин, у 2-4 класах - 40 хвилин, у 5-9 класах - 45 хвилин, перерви між уроками такі, що передбачені Санітарним регламентом.

Згідно з Законом України «Про повну загальну середню освіту», навчальний рік закінчується проведенням державної підсумкової атестації випускників початкової і основної школи. Державна підсумкова атестація здійснюється у відповідності до наказу Міністерства освіти і науки України від 07.12.2018 року № 1369 «Про затвердження порядку проведення державної підсумкової атестації», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 2 січня 2019 року за № 8/32979.

Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями, які реалізуються наступними предметами:

-для 1-4 класів

Навчальні предмети/ інтегровані курси
Українська мова
Іноземна мова
Математика
Я досліджую світ
Дизайн і технології
Інформатика
Мистецтво
Фізична культура

-для 5 класу:

Освітні галузі	Предмети якими реалізується
Мовно-літературна	Українська мова
	Українська література
	Зарубіжна література
	Англійська мова
Математична	Математика
Природнича	Інтегрований курс "Пізнаємо природу"
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс "Здоров'я, безпека та добробут"
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянська освіта
Інформатична	Інформатика
Технологічна	Технології
Мистецька	Інтегрований курс "Мистецтво"
Фізична культура	Фізична культура

-для 6 класу:

Освітні галузі	Предмети якими реалізується
Мовно-літературна	Українська мова
	Українська література
	Зарубіжна література
	Англійська мова
Математична	Математика
Природнича	Інтегрований курс "Пізнаємо природу"
	Географія
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс "Здоров'я, безпека та добробут"
Громадянська та історична	Історія України. Всесвітня історія
	Громадянська освіта
Інформатична	Інформатика
Технологічна	Технології
Мистецька	Інтегрований курс "Мистецтво"
Фізична культура	Фізична культура

-для 7 класу:

Освітні галузі	Предмети якими реалізується
Мовно-літературна	Українська мова
	Українська література
	Зарубіжна література
	Англійська мова
Математична	Алгебра

	Геометрія
Природнича	Біологія
	Географія
	Фізика
	Хімія
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс "Здоров'я, безпека та добробут"
Громадянська та історична	Історія України
	Всесвітня історія
	Громадянська освіта
Інформатична	Інформатика
Технологічна	Технології
Мистецька	Інтегрований курс "Мистецтво"
Фізична культура	Фізична культура

-для 8 класу

Освітні галузі	Предмети якими реалізується
Мовно-літературна	Українська мова
	Українська література
	Зарубіжна література
	Англійська мова
Математична	Алгебра
	Геометрія
Природнича	Біологія
	Географія
	Фізика
	Хімія
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс "Здоров'я, безпека та добробут"
	Підприємництво та фінансова грамотність
Громадянська та історична	Історія України
	Всесвітня історія
	Громадянська освіта
Інформатична	Інформатика
Технологічна	Технології
Мистецька	Інтегрований курс "Мистецтво"
Фізична культура	Фізична культура

-для 9 класу:

Освітні галузі	Предмети, якими реалізується
Мови і літератури	Українська мова
	Українська література
	Іноземна мова
	Зарубіжна література
Суспільствознавство	Історія України
	Всесвітня історія
	Основи правознавства
Мистецтво	Музичне мистецтво
	Образотворче мистецтво
	Мистецтво
Математика	Математика
	Алгебра
	Геометрія
Природознавство	Хімія
	Біологія
	Географія
	Фізика
Технології	Трудове навчання
	Інформатика
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я
	Фізична культура

Навчальний план охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну складову, де передбачені години для вивчення предметів освітніх галузей, збільшення годин на вивчення окремих предметів інваріантної складової, упровадження факультативів та індивідуальних занять. Враховуючи індивідуальні освітні потреби здобувачів початкової та базової середньої освіти, рішенням педагогічної ради (протокол №13 від 03.06.2025 року) конкретизовано варіативну складову навчальних планів для 1-9 класів, в яких передбачено додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, збільшення годин на вивчення окремих предметів інваріантної складової, індивідуальні заняття, факультативи.

Години варіативної складової використовуються:

-для вивчення предметів освітніх галузей:

Клас	Предмет	Кількість годин
1	Українська мова. Навчання грамоти	1
2	Читання	1
3	Літературне читання	1
4	Літературне читання	1
Всього		4

-на факультативи:

Клас	Предмет	К-ть годин
------	---------	------------

9	Синтаксис складного речення	1
Всього		1

-курси за вибором:

Клас	Предмет	К-ть годин
9	Українознавство	1
Всього		1

-на індивідуальні заняття:

Клас	Предмет	Кількість годин
9	Українська мова	1
Всього		1
Всього разом		7

У 1-8 класах викладатимуться окремі курси «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво».

У межах галузі «Громадянська та історична» у 5-му класі вивчатиметься курс «Вступ до історії України та громадянська освіта», у 6-му класі вивчатиметься інтегрований курс «Історія України. Всесвітня історія».

У 2025/2026 навчальному році визначено порядок викладання предметів інваріантної та варіативної складових на які виділено не цілу (дробову: 0,5; 1,5; 2,5 тощо) кількість годин: 6 клас історія, 6 клас громадянська освіта, 7 клас зарубіжна література, 7 клас українська мова, 7 клас біологія, 7 клас громадянська освіта, 8 клас історія України, 8 клас громадянська освіта, 8 клас українська мова, 8 клас зарубіжна література, 9 клас географія, 9 клас біологія проводитимуться протягом року через тиждень.

Обсяг домашніх завдань визначається згідно з Санітарним регламентом для закладів загальної середньої освіти, затвердженим наказом МОЗ України від 25 вересня 2020 року №2205.

Навчання здійснюється за програмами та підручниками, затвердженими МОН України.

ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Навчання за освітньою програмою **базової середньої освіти** можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

Визнання результатів навчання здобувачів освіти, які в умовах воєнного стану вимушено виїхали за межі України та повернулися в Україну, здійснюється в порядку, визначеному педагогічною радою закладу освіти, із урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України (наказ МОН від 02.08.2024 № 1093).

Визнання результатів навчання здобувачів освіти із числа внутрішньо переміщених осіб може бути здійснено на основі довідки або іншого документа, виданого закладом освіти, у якому дитина здобувала освіту за місцем тимчасового перебування.

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких навчальних предметів за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання впродовж першого семестру навчального року.

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Організація навчання учнів з особливими освітніми потребами

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 №957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» у закладі створюється клас з інклюзивним навчанням Згідно з пунктом 5 статті 12 Закону України «Про освіту» особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку, а тривалість здобуття ними початкової та базової середньої освіти може бути подовжена з доповненням освітньої програми

корекційно-розвитковим складником. Особливості здобуття такими особами повної загальної середньої освіти визначаються спеціальним законом.

Інклюзивне навчання учнів, у тому числі згідно з індивідуальним навчальним планом, здійснюється відповідно до освітньої програми закладу освіти з урахуванням їх особливих освітніх потреб та особистісно орієнтованого спрямування освітнього процесу, адаптації та/або модифікації окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів).

Для організації інклюзивного навчання учня з особливими освітніми потребами команда психолого-педагогічного супроводу протягом двох тижнів з початку навчання складає його індивідуальну програму розвитку, яку підписує один із батьків та погоджується директором закладу. Організацію інклюзивного навчання учня забезпечує асистент вчителя, посадові обов'язки якого визначаються його посадовою інструкцією, що затверджується керівником закладу освіти.

Оцінювання результатів навчання учнів з особливими освітніми потребами у закладі здійснюється за системою та загальними критеріями оцінювання, затвердженими МОН, та з урахуванням індивідуального навчального плану (за наявності). Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття з учнями з особливими освітніми потребами не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

Розклад занять узгоджується з розкладом навчальних занять класу, в якому навчається учень, складається з дотриманням педагогічних вимог та вимог санітарного законодавства з урахуванням індивідуальних особливостей учнів, затверджується керівником закладу освіти і не може призводити до перевантаження учнів. Тривалість індивідуальних психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять для учнів становить від 20 до 25, а групових — від 35 до 40 хвилин.

ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ

Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів освіти на 2025/2026 навчальний рік становить:

- для учнів 1-х класів-805годин/навчальний рік;
- для учнів 2-х класів-875годин/навчальний рік;
- для учнів 3-х класів- 910годин/навчальний рік;
- для учнів 4-х класів- 910годин/навчальний рік;
- для учнів 5-х класів-1085годин/навчальний рік;
- для учнів 6-х класів-1190годин/навчальний рік;
- для учнів 7-х класів-1225годин/навчальний рік;
- для учнів 8-х класів-1260годин/навчальний рік,
- для учнів 9-х класів-1260годин/навчальний рік;

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані для учнів 1-4-х класів (додаток 1,2,3,4), для 5,6,7,8 класів (додаток 5,6,7,8), 9 класу (додаток 9), розподіл варіативної складової навчального плану школи І-ІІ ступеня (додаток 10).

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом, з дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження учнів.

Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження, що передбачено Постановами Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688, від 23.11.2011 № 1392, від 30 вересня 2020 р. № 898.

Перелік навчальних предметів/інтегрованих курсів для 1-4-х класів: українська мова, іноземна мова, математика, я досліджую світ, дизайн і технології, інформатика, мистецтво, фізична культура.

5,6,7,8 класів НУШ: мовно-літературна, математична, природнича, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична, технологічна, інформатична, мистецька, фізична культура.

Перелік освітніх галузей для школи ІІ ступеня: мови і літератури, суспільствознавство, мистецтво, математика, природознавство, технології, здоров'я і фізична культура.

ОПИС ОЧІКУВАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМИ ГАЛУЗЯМИ

Загальні вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, в основу якого покладено ключові компетентності.

До ключових компетентностей належать:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Основою формування ключових компетентностей є досвід здобувачів освіти, їх потреби, які мотивують до навчання, знання та вміння, які формуються в різному освітньому середовищі (гімназії, родині), різноманітних соціальних ситуаціях і зумовлюють формування ставлення до них.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння, як читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей здобувачів освіти **за освітніми галузями** конкретизовано в Державних стандартах.

Ключові компетентності

Результати навчання здобувачів освіти повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних

видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно- і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

з/п	Ключові компетентності	Компоненти
	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів;

		обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб. Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою. Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу

	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв’язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв’язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв’язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)

	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового

		способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя
--	--	---

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх окремих предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища.

Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремi предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальногiмназійні проєкти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
-----------------	------------------------

Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.
Громадянська відповідальність	Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.
Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.

Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.
---	--

Очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм для учнів закладів загальної середньої освіти II ступеня (затверджені наказами МОН України від 03.08.2022 № 698, від 07.06.2017 № 804).

ПЕРЕЛІК ТИПОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ, НАВЧАЛЬНИХ ТА МОДЕЛЬНИХ ПРОГРАМ ВІДПОВІДНО ДО ПЕРЕЛІКУ ПРЕДМЕТІВ, ВИЗНАЧЕНОМУ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Навчання здійснюється за освітніми програмами, затвердженими Міністерством освіти і науки України, Інститутом модернізації змісту освіти та підручниками, що за результатами конкурсного відбору отримали гриф «Рекомендовано для використання в закладах загальної середньої освіти».

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Навчальні плани для 1-4-х класів з українською мовою навчання складені за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом О.Я Савченко:

№ з/п	Класи	Типова освітня програма
1	1	Типова освітня програма розроблена під керівництвом Савченко О.Я.(наказ МОН України від 12.08.2022 року № 743-22).
2	2	Типова освітня програма розроблена під керівництвом Савченко О.Я.(наказ МОН України від 12.08.2022 року № 743-22).
3	3	Типова освітня програма розроблена під керівництвом Савченко О.Я.(наказ МОН України від 12.08.2022 року № 743-22).
4	4	Типова освітня програма розроблена під керівництвом Савченко О.Я.(наказ МОН України від 12.08.2022 року № 743-22).

Програми визначають загальний обсяг навчального навантаження на тиждень, забезпечують взаємозв'язки окремих предметів, їх інтеграцію та логічну послідовність вивчення, що будуть подані в рамках навчальних планів:

Навчальні плани для 5-9 класів складені за Типовими навчальними планами, затвердженими наказами Міністерства освіти і науки України.

Класи		Типовий навчальний план
5	Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти	Типовий навчальний план для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою (наказ Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 року № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти», додаток 3 до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 №1120))
6	Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти	Типовий навчальний план для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою (наказ Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 року № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти», додаток 3 до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 №1120))
7	Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти	Типовий навчальний план для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою (наказ Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 року № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти», додаток 3 до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 №1120))
8	Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти	Типовий навчальний план для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою (наказ Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 року № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти», додаток 3 до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 №1120))

		освіти (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 №1120))
9	Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти II ступеня	Навчальний план закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня», таблиця 1 до Типової освітньої програми)

З метою реалізації освітньої програми закладу на 2025/2026 навчальний рік організація освітнього процесу в закладі здійснюватиметься за навчальними програмами, підручниками та навчально-методичними посібниками відповідно до чинного Переліку навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, затвердженого Міністерством освіти і науки України, де визначено навчальні програми з усіх предметів інваріантної складової.

У закладі II ступеня для реалізації інваріантної складової використано наступні програми:

Клас	Предмет	Програма
5 6	Українська мова	Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.) Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07. 2021 № 795)
5 6	Українська література	Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Архипова В.П., Січкара С.І., Шило С.Б.) Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795)
5 6	Зарубіжна література	Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В.Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.). Рекомендовано Міністерством освіти і науки

		України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07. 2021 № 795)
5 6	Англійська мова	Моделльна навчальна програма «Іноземна мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.). Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795)
5 6	Математика	Моделльна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О.С.). Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
5 6	Інтегрований курс «Мистецтво»	Моделльна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (авт. Івасюк О.М., Комаровська О.А., Кізілова Г.О., Лемешева Н.А., Лобова О.В., Назар Л.Й., Чужина І. Ю., Шулько О.А.). Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
5 6	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	Моделльна навчальна програма «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Біда Д.Д., Гільберг Т.Г., Колісник Я.І.). Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
6	Географія	Моделльна навчальна програма «Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р., Гільберг Т. Г., Даценко Л. М.). Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795) (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.02.2022 № 143)

5 6	Фізична культура	Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Педан О.С., Коломоєць Г. А., Боляк А. А., Ребрина А. А., Дерев'янко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М.). Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795) (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10.08.2021 № 898)
5 6	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс) для закладів загальної освіти (авт. Гущина Н.І., Василяшко І.П.). Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» наказ Міністерства освіти і науки України від 12 липня 2021 року № 795 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 серпня 2021 року № 898)
5	Вступ до історії України та громадянської освіти	Модельна навчальна програма «Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти (автори Бурлака О.В., Власова Н.С., Желіба О.В., Майорський В.В., Піскарьова І.О., Щупак І.Я.) Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
6	Історія України. Всесвітня історія	Модельна навчальна програма «Історія України. Всесвітня історія. 6 клас» для закладів загальної середньої освіти (автори Піскарьова І.О., Бурлака О.В., Майорський В.В., Мелешенко Т.В., Щупак І.Я.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07. 2021 № 795)
5 6	Інформатика	Модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.). Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
5 6	Технології	Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти

		(авт. Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С, Приходько Ю.М.). Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
6-8	Громадянська освіта	Модельна навчальна програма «Громадянська освіта. 6–9 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт. Васильків І. Д., Кравчук В. М., Танчин І.З.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 19.12.2024 № 1768)
7-8	Українська мова	Модельна навчальна програма «Українська мова. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883)
7-8	Українська література	Модельна навчальна програма «Українська література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Слижук О. А., Тригуб І. А.) Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883)
7-8	Зарубіжна література	Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В.Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.). Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 року № 795))
7-8	Англійська мова.	Модельна навчальна програма «Іноземна мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.) Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795)

7-8	Алгебра	Модельна навчальна програма «Алгебра. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О. С.) Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883)
7-8	Геометрія	Модельна навчальна програма «Геометрія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О. С.) Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883)
7-8	Біологія	Модельна навчальна програма «Біологія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Соболь В.І.) Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883)
7-8	Географія	Модельна навчальна програма «Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р., Гільберг Т. Г., Даценко Л. М.) Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795) (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.02.2022 № 143)
7-8	Фізика	Модельна навчальна програма «Фізика. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Кремінський Б. Г., Гельфгат І. М., Божинова Ф. Я., Ненашев І. Ю., Кірюхіна О. О.) Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 16.08.2023 № 1001)
7-8	Хімія	Модельна навчальна програма «Хімія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Григорович О. В.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 27.12.2023 № 1575)
7-8	Інтегрований курс "Здоров'я, безпека, добробут"	Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 7-9 класи (інтегрований курс)» для

		закладів загальної середньої освіти (автори: Гущина Н.І., Василяшко І.П.) Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 16.08.2023 №1001)
7-8	Історія України	Модельна навчальна програма "Історія України. 7-9 класи" для закладів загальної середньої освіти (авт. Бурлака О.В., Желіба О.В., Павловська - Кравчук В.А., Худобець О.А., Черкас Б.В., Щупак І.Я.) Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 16.08.2023 №1001)
7-8	Всесвітня історія	Модельна навчальна програма " Всесвітня історія. 7-9 класи" для закладів загальної середньої освіти (авт. Щупак І.Я., Посунко А.С., Бакка Т.В., Бурлака О.В., Власова Н.С., Желіба О.В., Махонін О.О., Мелешенко Т.В., Павловська - Кравчук В.А., Піскарьова І.О., Худобець О.А.) Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 16.08.2023 №1001)
7-8	Інформатика	Модельна навчальна програма «Інформатика. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В. В.) Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 16.08.2023 №1001)
7-8	Технології	Модельна навчальна програма «Технології. 7-9 клас» для закладів загальної середньої освіти (автор Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С, Приходько Ю.М.) Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 16.08.2023 №1001)
7-8	Інтегрований курс "Мистецтво"	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 7–9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Івасюк О.М., Комаровська О.А., Власова В.Г., Гринишина Л.М., Кізілова Г.О., Лобова О.В., Назар Л.Й.).

		«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 06.09.2023 № 1090)
7-8	Фізична культура	Модельна навчальна програма «Фізична культура. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Баженков Є. В., Коломоєць Г.А., Боляк А.А., Дутчак М. В., Бідний М. В., Ребрина А. А., Дерев'янка В.В., Малечко Т.А., Омеляненко І.О., Волкова І.В., Педан О.С. та інші). Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 року № 883).
8	Підприємництво і фінансова грамотність	Модельна навчальна програма «Підприємництво і фінансова грамотність. 8-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.Кузнєцова А. Я., Довгань А.І., Часнікова О.В., Шніцер О.П., Тригуб О.В., Гірченко Т.Д., Шабанова О.В., Харченко А. М., Нагайчук Н. Г.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.12.2024 №1787)
9	Українська мова	Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Українська мова. 5-9 класи», затверджені наказом МОН України від 07.06.2017 № 804
9	Українська література	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Українська література. 5-9 класи», затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 № 804
9	Іноземна мова (англійська)	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Іноземні мови. 5-9 класи», затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 № 804
9	Зарубіжна література	Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти «Зарубіжна література. 5-9 класи» (колектив авторів, керівник колективу Ніколенко О.М.), затверджена наказом МОН України від 03.08.2022 № 698
9	Історія України. Всесвітня історія	Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти «Історія України. Всесвітня історія. 5-9 класи», затверджена наказом МОН України від 03.08.2022 № 698.

9	Основи правознавства	Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти «Основи правознавства. 9 клас», затверджена наказом МОН України від 03.08.2022 № 698.
9	Мистецтво	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Мистецтво. 5-9 класи», затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 № 804.
9	Математика	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Математика. 5–9 класи» (колектив авторів), затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 № 804
9	Біологія	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Біологія. 6-9 класи» (колектив авторів), затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 року № 804
9	Географія	Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти «Географія. 6-9 класи», затверджена наказом МОН України від 03.08.2022 № 698
9	Фізика	Фізика. 7-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 № 804
9	Хімія	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Хімія. 7-9 класи» (колектив авторів), затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 № 804
9	Трудове навчання	Трудове навчання. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 № 804
9	Інформатика	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Інформатика. 5–9 класи» (для учнів, які вивчали інформатику в 2-4 класах) (колектив авторів), затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 № 804
9	Основи здоров'я	Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти «Основи здоров'я. 6-9 класи» (колектив авторів), затверджена наказом МОН України від 03.08.2022 № 698
9	Фізична культура	Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти «Фізична культура. 6-9 класи»

		(колектив авторів), затверджена наказом МОН України від 03.08.2022 № 698
--	--	--

**Перелік програм
для вивчення предметів варіативної складової навчального плану
у 2025/2026 навчальному році**

Клас	Предмет	К-ть годин	Програма
9	Синтаксис складного речення	1	Лист ІМЗО від 04.07.2019 року №22.1/12-Г-551 Гнаткович Т.Д. Синтаксис складного речення.
9	Українознавство	1	Лист МОН України від 10.08.2020 №1/11-5310 А. Ціпко, Т. Бойко, С. Бойко, О. Газізова. Українознавство.

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб. Відповідно до листа МОН України від 20.08.2019 № 79-525 «Щодо організації форм здобуття загальної середньої освіти» та статті 9 Закону України «Про освіту» загальна середня освіта може бути організована за такими формами: інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева); індивідуальна (екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж).

У 2025/2026 навчальному році у нашому закладі організована інституційна (денна) форма навчання. За потреби заклад освіти може організувати індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема сімейну (домашню), педагогічний патронаж), реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію учня на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем та/або його батьками, схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується його керівником та підписується батьками.

Відповідно до Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у закладах загальної середньої освіти (додаток 2 до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.03.2002 р. за № 229/6517, із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти № 572 від 09.10.2002 наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту № 921 від 17.08.2012 наказом Міністерства освіти і науки № 401 від 08.04.2016) клас може ділитися на групи під час проведення практичних занять з інформатики з використанням комп'ютерів за умови не менше 8 учнів у групі.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок, уроки-семінари, інтерактивні уроки, інтегровані уроки, відео-уроки тощо.

Також формами організації освітнього процесу є екскурсії, віртуальні подорожі, квести. З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття, які також виконують функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчителів визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

У військовий час та неможливості відвідування закладу здобувачами освіти в освітній процес впроваджуються технології дистанційного та/або змішаного навчання.

У разі організації освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання педагогічні працівники самостійно обирають форми, методи, засоби:

- навчальні заняття, консультації з використанням електронних освітніх платформ (Google Meet, Google Classroom);
- електронні освітні ресурси, яким надано гриф МОН;
- електронні освітні ресурси, створені педагогічними працівниками закладу;
- онлайн сервіси та інструменти («Всеукраїнська школа онлайн», тестування на платформах «На урок», «Всеосвіта» тощо);
- віртуальні екскурсії.

Навчальні заняття можуть проводитись в синхронному або асинхронному режимі.

Педагогічні працівники використовують доступні засоби комунікації (телефонний, поштовий зв'язок тощо) для учнів, які не можуть взяти участь у синхронному режимі взаємодії з поважних причин (стан здоров'я, відсутність доступу (обмежений доступ) до мережі Інтернет або технічних засобів навчання тощо);

При використанні електронних освітніх ресурсів педагогічні працівники:

- забезпечують їх перевірку щодо відповідності державним стандартам освіти, типовим освітнім і модельним навчальним програмам, мові освіти, здійснюють моніторинг і контроль якості дистанційного навчання;
- дотримуються санітарних правил і норм щодо формування розкладу навчальних занять, вправ для очей та постави, безперервної тривалості навчальної діяльності з технічними засобами навчання, тривалості виконання завдань для самопідготовки у позанавчальний час (домашніх завдань);
- створюють умови для забезпечення повноцінної участі в освітньому процесі осіб з особливими освітніми потребами (застосування допоміжних технологій навчання, підтримка з боку асистента вчителя та/або асистента учня, проведення (надання) додаткових психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових занять (послуг) тощо) з обов'язковим урахуванням індивідуальної програми розвитку.

ОПИС ІНСТРУМЕНТАРІЮ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти врегульовано статтею 17 Закону України «Про повну загальну середню освіту», Порядком переведення учнів закладу загальної середньої освіти на наступний рік навчання, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 762, зі змінами внесеними наказами Міністерства освіти і науки України від 08.05.2019 року № 621, від 01.03.2021 року № 268, від 20.05.2024 № 714, Інструкцією з ведення класного журналу учнів 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496, Методичними рекомендаціями щодо заповнення Класного журналу учнів початкових класів, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 07.12.2018 року № 1362, зі змінами внесеними наказами Міністерства освіти і науки України від 09.01.2020 року № 21 та від 02.09.2020 року № 1096, Методичними рекомендаціями щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 року №813, Рекомендаціями щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 02.08.2024 №1093, Критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 13.04.2011 року №329 та Орієнтовними вимогами оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 21.08.2013 року №1222.

Оцінювання в закладі І ступеня здійснюється з метою створення сприятливих умов для розвитку талантів і здібностей здобувачів освіти, формування компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей та потреб учнів, а також визначення ступеня якості освітнього процесу та шляхів підвищення його ефективності. Основними функціями оцінювання результатів навчання здобувачів початкової освіти є: формувальна, діагностувальна, мотиваційно стимулювальна, розвивальна, орієнтувальна, коригувальна, прогностична, констатувальна, виховна. Відповідно до мети оцінювання пріоритетними є формувальна та діагностувальна функції оцінювання.

Об'єктами оцінювання здобувачів освіти закладу І ступеня є результати навчання учнів, у тому числі процес їх досягнення. Навчальні досягнення учнів 1-4-х класів підлягають формувальному і підсумковому оцінюванню. Формувальне оцінювання, метою якого є відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опановування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості, є невід'ємним складником освітнього процесу та здійснюється постійно.

Формувальне оцінювання передбачає організацію учителем діяльності учнів щодо усвідомлення ними цілей та очікуваних результатів навчання, способів їх досягнення та визначення подальших навчальних дій щодо покращення досягнень за результатами зворотного зв'язку.

Застосування формувального оцінювання уможливорює розв'язання таких освітніх завдань: підтримання бажання вчитися та прагнути максимально можливих результатів; сприяння оптимальному темпу здобуття освіти учнів; формування в учнів упевненості у собі, усвідомлення своїх сильних сторін; формування в учнів рефлексивного ставлення до власних помилок і розуміння їх як невід'ємних етапів на шляху досягнення успіху; забезпечення постійного зворотного зв'язку щодо сприйняття та розуміння учнями навчального матеріалу; здійснення діагностування особистісного розвитку та навчальних досягнень учнів на кожному з етапів навчання.

Об'єктами формувального оцінювання є: процес навчання учнів, результат їх навчальної діяльності на певному етапі навчання.

Провідна роль у формувальному оцінюванні належить критеріям, за якими воно здійснюється. Критерії оцінювання визначаються вчителем (із поступовим залученням до цього процесу учнів) відповідно до кожного виду роботи та виду діяльності учнів.

Орієнтирами для визначення критеріїв формувального оцінювання є вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей учнів початкової школи, визначені Державним стандартом початкової освіти до певного циклу навчання (1-2 класи та 3-4 класи), і очікувані результати, зазначені в освітній програмі закладу.

У початкових класах учителі дотримуються алгоритму діяльності під час організації формувального оцінювання та використовують інструментарій формувального оцінювання, що запропоновано у Методичних рекомендаціях щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 року №813. Відповідно до Методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, результати оцінювання особистісних надбань учнів у 1-4-х класах та об'єктивних результатів навчання здобувачів освіти 1-4-х класів виражаються вербальною оцінкою. Формулювання оцінювальних суджень, визначення рівня результату навчання здійснюється на основі Орієнтовної рамки оцінювання результатів навчання учнів 1-4-х класів закладів загальної середньої освіти.

Метою підсумкового оцінювання є співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом/освітньою програмою. Об'єктом підсумкового оцінювання є результати навчання здобувачів освіти закладу І ступеня за рік. Під час підсумкового оцінювання зіставляються навчальні досягнення учнів з очікуваними результатами навчання, визначеними в освітній програмі закладу, з урахуванням Орієнтовної рамки оцінювання. Основою для підсумкового оцінювання результатів за рік є: результати виконання тематичних діагностувальних робіт, записи оцінювальних суджень про результати навчання, зафіксовані на носіях зворотного зв'язку з батьками, спостереження вчителя в процесі формування оцінювання. Результати підсумкового оцінювання фіксуються в Класному журналі та свідоцтвах досягнень, відповідно до Методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 року №813.

Відповідно до рішення педагогічної ради закладу (протокол №1 від 29.08.2025 року) оцінювання учнів 1-2 класу буде здійснюватися вербально, а учнів 3-4 класів рівневою оцінкою.

З метою реалізації індивідуального підходу до учнів під час підсумкового оцінювання результатів навчання та створення можливостей здобувачам освіти виявляти відповідальність за власне учіння і досягати максимально можливих результатів навчання за 10-15 днів до кінця навчального року узагальнюються результати навчання учнів з предметів вивчення/інтегрованих курсів за кожним блоком обов'язкових результатів навчання, який окреслений у свідоцтві досягнень, та визначається стан сформованості/рівень результатів навчання учня/учениці з урахуванням динаміки їх формування.

Педагогічні працівники закладу І ступеня дотримуються конфіденційності під час інформування учнів та їхніх батьків про результати оцінювання. У разі висловлення бажання учнів (їхніх батьків) покращити отримані результати, учитель пропонує здобувачам освіти індивідуалізовану діагностувальну роботу з виявлення стану сформованості тільки тих результатів, які учень хоче покращити. У свідоцтві досягнень фіксується розгорнута характеристика результатів навчання учнів закладу І ступеня, здобутих протягом навчального року.

Об'єктами оцінювання в 5-8 класах НУШ є результати навчання учнів.

Основними функціями оцінювання є формувальна (забезпечує відстеження динаміки навчального поступу); констатувальна (забезпечує встановлення рівня досягнення результатів навчання); діагностувальна (надає інформацію про стан досягнення результатів навчання, наявність навчальних втрат, причини виникнення утруднень); коригувальна (надає змогу вчителю відповідним чином адаптувати освітній процес); орієнтувальна (надає змогу відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток); мотиваційно-стимулювальна (активізує внутрішні й зовнішні мотиви

до навчання); розвивальна (мотивує до рефлексії та самовдосконалення); прогностична (ставить цілі навчання на майбутнє); виховна (сприяє вихованню в учнів свідомої дисципліни, наполегливості в роботі, працьовитості, почуття відповідальності, обов'язку).

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів 5-8 є формувальне та підсумкове оцінювання.

Формувальне оцінювання спрямоване на відстеження динаміки навчального поступу учнів, визначення їхніх навчальних (освітніх) потреб і скерування освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням встановлених результатів навчання.

Підсумкове оцінювання показує результат навчання та розвитку.

Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється згідно з вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом на основі компетентнісного підходу. Оцінювання дає інформацію про досягнення результатів навчання на певному етапі освітнього процесу.

Результати оцінювання виражаються в балах (від 1 до 12) та/або в оціночних судженнях.

Оцінювання здійснюється за визначеними критеріями, що дозволяють встановити відповідність між вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначеними Державним стандартом, і фактичними результатами навчання, яких досягли учні.

Загальні критерії оцінювання визначають загальні підходи до встановлення результатів навчання учнів і слугують основою критеріїв оцінювання за освітніми галузями.

Критерії оцінювання реалізуються за чотирма рівнями (початковий, середній, достатній, високий). Кожний наступний рівень охоплює вимоги до попереднього, а також додає нові. Критерії оцінювання дають змогу здійснювати оцінювання результатів навчання у 12-бальній шкалі оцінювання.

Оцінювання може здійснюватися як у процесі навчання (поточне), так і на різних його етапах (підсумкове).

Відповідно до рішення педагогічної ради закладу (протокол №1 від 29.08.2025 року) оцінювання учнів 5,6,7,8 класів буде здійснюватися наступним чином:

5 клас:протягом навчального року (вересень-травень) – формувальне, бальне.

6 клас:протягом навчального року (вересень-травень) – формувальне, бальне.

7 клас:протягом навчального року (вересень-червень) – формувальне, бальне.

8 клас:протягом навчального року (вересень-червень) – формувальне, бальне.

Оцінювання результатів навчання здійснюється за допомогою різних методів, вибір яких зумовлюється особливостями змісту навчального

предмета/інтегрованого курсу, його обсягом, рівнем узагальнення, віковими особливостями учнів із застосуванням різних способів і засобів: усного опитування (індивідуальне, групове тощо); спостереження; аналізу портфоліо; письмових завдань (окремі навчальні завдання, зокрема тестові з використанням ІТ, перекази, диктанти тощо, а також діагностувальні, підсумкові роботи); практичних завдань (завдання на лабораторному обладнанні, реальних об'єктах); розрахункові та розрахунково-графічні роботи; навчальний проєкт; робота з картами, діаграмами; заповнення таблиць, побудова схем, моделей, зокрема з використанням електронних засобів навчання тощо); завдань із використанням ІТ (онлайн-тести, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, комп'ютерні продукти тощо); самооцінювання, взаємооцінювання.

Оцінювання здійснюється із застосуванням завдань різних когнітивних рівнів: на відтворення знань, на розуміння, на застосування в стандартних і змінених навчальних ситуаціях, уміння висловлювати власні судження, ставлення тощо.

Під час навчання в дистанційному та змішаному режимах оцінювання результатів навчання учнів може здійснюватися очно або дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, зокрема відеоконференц-зв'язку. Під час оцінювання результатів навчання важливо враховувати дотримання здобувачами освіти принципів академічної доброчесності (самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; покликання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей).

У разі порушення учнями принципів академічної доброчесності, зокрема, списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання під час певного виду навчальної діяльності), учитель може ухвалити рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності і запропонувати учню/учениці повторне проходження оцінювання.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учнівства та його батьків (або осіб, що їх замінюють). Інформування батьків про результати навчання може відбуватися під час індивідуальних зустрічей, шляхом записів оцінювальних суджень у носіях зворотного зв'язку з батьками (паперових/електронних щоденників учнів тощо), фіксації результатів навчання у свідоцтві досягнень.

Формувальне оцінювання (оцінювання в процесі навчання) є важливим складником освітнього процесу, оскільки воно відображає ж процес навчання учнівства, зорієнтований на досягнення визначеного очікуваного результату, так і результат його навчальної діяльності на певному етапі навчання та дозволяє вчителю зрозуміти, як краще підготувати учнів/учениць до підсумкового оцінювання та відслідковувати їхній прогрес протягом навчального року.

Формувальне оцінювання передбачає використання різноманітних методів збору інформації і повинне відповідати цілям і завданням, що встановлені для конкретного навчального предмета/інтегрованого курсу. Його здійснюють у формі самооцінювання, взаємооцінювання, оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостережень учителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учня/учениці).

Окремі завдання для формувального оцінювання можуть бути диференційовані (завдання початкового рівня передбачають уміння розпізнавати, пригадувати, відтворювати окремі елементи змісту навчання; завдання середнього рівня - розуміння та застосування елементів змісту навчання; достатнього - уміння аналізувати навчальну інформацію (класифікувати, порівнювати, узагальнювати, інтегрувати, уточнювати, упорядковувати); високого - уміння оцінювати (навчальну інформацію та власну навчальну діяльність), рефлексувати, перекодовувати інформацію (з текстової у схематичну, графічну та навпаки), створювати, продукувати). Кожний наступний рівень (від початкового до високого) охоплює показники результатів навчання попереднього рівня та містить нові показники результатів навчання.

Метою підсумкового оцінювання є співвіднесення фактичних результатів навчання, яких досягли здобувачі освіти, з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом/модельною навчальною програмою за певний період навчання.

Підсумкове оцінювання здійснюють періодично. Кількість підсумкових робіт, час їхнього проведення вчитель може встановлювати самостійно.

Підсумкові роботи можуть забезпечувати охоплення одного, декількох або всіх груп результатів, визначених у Державному стандарті, у межах вивченого впродовж певного періоду, і мають забезпечувати об'єктивність оцінювання.

Підсумкове оцінювання за семестр здійснюють за групами результатів навчання, що передбачені Критеріями оцінювання за освітніми галузями, з урахуванням різних форм і видів навчальної діяльності. Для формування висновків щодо рівня досягнення обов'язкових результатів навчання за семестр учитель може запропонувати учнівству: виконати комплексну підсумкову роботу, завдання якої дозволяють установити результати навчання за всіма групами результатів, визначеними в Критеріях оцінювання за освітніми галузями; виконати окремі підсумкові роботи для кожної групи результатів, визначеної у Критеріях оцінювання за освітніми галузями.

Відомості, отримані під час підсумкового семестрового оцінювання результатів навчання, застосовують для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед здобувачами освіти, та коригування освітнього процесу.

У Свідоцтві досягнень виставляються семестрові оцінки за групами результатів. На підставі оцінок за групами результатів виставляється загальна оцінка за семестр з кожного навчального предмета/інтегрованого курсу навчального плану освітньої програми закладу.

Оцінка за семестр може бути скоригованою.

Підсумкове оцінювання за рік не здійснюється. Річна оцінка виставляється на підставі загальних оцінок за I та II семестри або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих досягнень учня/учениці протягом року.

Річне оцінювання також може бути скоригованим.

Свідоцтво досягнень складається з двох частин і передбачає характеристику навчальної діяльності учнів та фіксацію результатів навчання за групами результатів, визначеними Державним стандартом для певних освітніх галузей, з переліку навчальних предметів/інтегрованих курсів, визначених навчальним планом освітньої програми закладу.

«Характеристика навчальної діяльності» сформована відповідно до переліку наскрізних умінь, визначених Державним стандартом. Результатом спостереження за розвитком наскрізних умінь є виставлення відповідної позначки в стовпці «Має значні успіхи/Демонструє помітний прогрес/Потребує уваги і допомоги» після завершення кожного навчального року або в разі зміни учнями закладу освіти.

«Характеристика результатів навчання». Заповнення цієї частини Свідоцтва здійснюється відповідно до переліку навчальних предметів/інтегрованих курсів, визначених затвердженою освітньою програмою закладу.

Оцінювання здобувачів освіти 9-го класу здійснюється відповідно до Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 13.04.2011 року №329 та Орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 21.08.2013 року №1222.

При виставленні тематичної оцінки враховуються всі види навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення теми.

Семестрове оцінювання здійснюється на підставі тематичних оцінок. При цьому мають ураховуватися динаміка особистих навчальних досягнень учня/учениці з навчального предмета/інтегрованого курсу протягом семестру, важливість теми, тривалість її вивчення, складність змісту тощо.

Річне оцінювання здійснюється на підставі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. При виставленні річної оцінки мають враховуватися: важливість тем, які вивчались у I та II семестрах, тривалість їх вивчення та складність змісту; динаміка особистих навчальних досягнень учня/учениці з предмета протягом року; уміння застосовувати учнем/ученицею набутих протягом навчального року знань тощо.

Семестрові оцінки можуть підлягати коригуванню відповідно до пункту 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів.

Відповідно до пункту 8 статті 12 Закону України «Про освіту», статті 17 Закону України «Про повну загальну середню освіту», Порядку проведення державної підсумкової атестації, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 07.12.2018 року №1369, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 02.01.2019 року за №8/32979 для здобувачів освіти 4, 9 класів проводиться державна підсумкова атестація.

Додаток 1
до освітньої програми
КУ Піщанська ЗОШ І-ІІ ст.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

для 1 класу з українською мовою навчання
за Типовою освітньою програмою
розробленою під керівництвом Савченко О.Я.
(наказ Міністерства освіти і науки від 12.08.2022 року № 743-22)

Навчальний предмет/інтегрований курс	Кількість годин на тиждень
	1 клас
<i>Інваріантний складник</i>	
Українська мова. Навчання грамоти.	7
Англійська мова	2
Математика	4
Я досліджую світ	3
Дизайн і технології	1
Інформатика	-
Мистецтво	2
Фізична культура	3
Усього	19+3

<i>Варіативний складник</i>	1
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей:	
Українська мова. Навчання грамоти.	1
Кількість навчальних годин на тиждень, що фінансуються з державного бюджету (без урахування поділу на групи)	23
Гранично допустиме тижневе / річне навчальне навантаження учня	20/700

Додаток 2
до освітньої програми
КУ Піщанська ЗОШ І-ІІ ст.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
для 2 класу з українською мовою навчання
за Типовою освітньою програмою
розробленою під керівництвом Савченко О.Я.
(наказ Міністерства освіти і науки від 12.08.2022 року № 743-22)

Навчальний предмет/інтегрований курс	Кількість годин на тиждень
	2 клас

<i>Інваріантний складник</i>	
Українська мова	4
Читання	3
Англійська мова	3
Математика	4
Я досліджую світ	3
Дизайн і технології	1
Інформатика	1
Мистецтво	2
Фізична культура	3
Усього	21+3
<i>Варіативний складник</i>	
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей:	
Читання	1
Кількість навчальних годин на тиждень, що фінансуються з державного бюджету (без урахування поділу на групи)	25
Гранично допустиме тижневе / річне навчальне навантаження учня	22/770

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

для 3 класу з українською мовою навчання
за Типовою освітньою програмою
розробленою під керівництвом Савченко О.Я.
(наказ Міністерства освіти і науки від 12.08.2022 року № 743-22)

Навчальний предмет/інтегрований курс	Кількість годин на тиждень
	3 клас
<i>Інваріантний складник</i>	
Українська мова	4
Літературне читання	3
Англійська мова	3
Математика	5
Я досліджую світ	3
Дизайн і технології	1
Інформатика	1
Мистецтво	2
Фізична культура	3
Усього	22+3
<i>Варіативний складник</i>	
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей:	
Літературне читання	1
Кількість навчальних годин на тиждень, що фінансуються з державного бюджету (без урахування поділу на групи)	26
Гранично допустиме тижневе / річне навчальне навантаження учня	23/805

Додаток 4
до освітньої програми
КУ Піщанська ЗОШ І-ІІ ст.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

для 4 класу з українською мовою навчання
за Типовою освітньою програмою
розробленою під керівництвом Савченко О.Я.
(наказ Міністерства освіти і науки від 12.08.2022 року № 743-22)

Навчальний предмет/інтегрований курс	Кількість годин на тиждень
	4 клас
<i>Інваріантний складник</i>	
Українська мова	4
Літературне читання	3
Англійська мова	3
Математика	5
Я досліджую світ	3
Дизайн і технології	1
Інформатика	1
Мистецтво	2
Фізична культура	3

Усього	22+3
<i>Варіативний складник</i>	1
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей:	
Літературне читання	1
Кількість навчальних годин на тиждень, що фінансуються з державного бюджету (без урахування поділу на групи)	26
Гранично допустиме тижневе / річне навчальне навантаження учня	23/805

Додаток 5
до освітньої програми
КУ Піщанська ЗОШ І-ІІ ст.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

для 5 класу з українською мовою навчання

(додаток №3 до наказу Міністерства освіти і науки України
від 19.02.2021 року № 235 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки
України від 09.08.2024 №1120))

Освітня галузь	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах
		5 клас
Мовно-літературна	Українська мова	4
	Українська література	2
	Зарубіжна література	2
	Англійська мова	4
Математична	Математика	5
Природнича	Інтегрований курс "Пізнаємо природу"	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс "Здоров'я, безпека та добробут"	1
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянська освіта	2
Інформатична	Інформатика	2
Технологічна	Технології	2
Мистецька	Інтегрований курс "Мистецтво"	2
Фізична культура	Фізична культура	3
Разом		28+3
Гранично допустиме навчальне навантаження		28
Всього (без урахування поділу класів на групи)		28+3

Додаток 6
до освітньої програми
КУ Піщанська ЗОШ І-ІІ ст.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

для 6 класу з українською мовою навчання

(додаток №3 до наказу Міністерства освіти і науки України

від 19.02.2021 року № 235 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки
України від 09.08.2024 №1120))

Освітня галузь	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах
		6 клас
Мовно-літературна	Українська мова	4
	Українська література	2
	Зарубіжна література	2
	Англійська мова	4
Математична	Математика	5
Природнича	Інтегрований курс "Пізнаємо природу"	2
	Географія	2
Соціальна і здоров'язберезувальна	Інтегрований курс "Здоров'я, безпека та добробут"	1
Громадянська та історична	Історія України. Всесвітня історія	2,5
	Громадянська освіта	0,5
Інформатична	Інформатика	2
Технологічна	Технології	2
Мистецька	Інтегрований курс "Мистецтво"	2
Фізична культура	Фізична культура	3
Разом		31+3
Гранично допустиме навчальне навантаження		31
Всього (без урахування поділу класів на групи)		31+3

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

для 7 класу з українською мовою навчання

(додаток №3 до наказу Міністерства освіти і науки України

від 19.02.2021 року № 235 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки

України від 09.08.2024 №1120))

Освітня галузь	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах
		7 клас
Мовно-літературна	Українська мова	3,5
	Українська література	2
	Зарубіжна література	1,5
	Англійська мова	4
Математична	Алгебра	3
	Геометрія	2
Природнича	Біологія	2,5
	Географія	2
	Фізика	2
	Хімія	1
Соціальна і здоров'язберезувальна	Інтегрований курс "Здоров'я, безпека та добробут"	1
Громадянська та історична	Історія України	1
	Всесвітня історія	1
	Громадянська освіта	0,5
Інформатична	Інформатика	2
Технологічна	Технології	1
Мистецька	Інтегрований курс "Мистецтво"	2
Фізична культура	Фізична культура	3
Разом		32+3
Гранично допустиме навчальне навантаження		32
Всього (без урахування поділу класів на групи)		32+3

Додаток 8
до освітньої програми
КУ Піщанська ЗОШ І-ІІ ст.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

для 8 класу з українською мовою навчання
(додаток №3 до наказу Міністерства освіти і науки України
від 19.02.2021 року № 235 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки
України від 09.08.2024 №1120))

Освітня галузь	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах
		8 клас
Мовно-літературна	Українська мова	3,5
	Українська література	2
	Зарубіжна література	1,5
	Англійська мова	4
Математична	Алгебра	3
	Геометрія	2
Природнича	Біологія	2
	Географія	2
	Фізика	2
	Хімія	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс "Здоров'я, безпека та добробут"	0,5
	Підприємництво і фінансова грамотність	0,5
Громадянська та історична	Історія України	1,5
	Всесвітня історія	1
	Громадянська освіта	0,5
Інформатична	Інформатика	2
Технологічна	Технології	1
Мистецька	Інтегрований курс "Мистецтво"	2
Фізична культура	Фізична культура	3
Разом		33+3
Гранично допустиме навчальне навантаження		33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		33+3

Додаток 9
до освітньої програми
КУ Піщанська ЗОШ І-ІІ ст.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

для 9 класу з українською мовою навчання
(таблиця 1 до наказу Міністерства освіти і науки України
від 20.04.2018 року № 405)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах
		9 клас
Інваріантна складова		
Мови і літератури	Українська мова	2
	Українська література	2
	Англійська мова	3
	Зарубіжна література	2
Суспільствознавство	Історія України	1,5
	Всесвітня історія	1
	Основи правознавства	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	-
	Образотворче мистецтво	-
	Мистецтво	1
Математика	Математика	-
	Алгебра	2
	Геометрія	2
Природознавство	Природознавство	-
	Біологія	2
	Географія	1,5
	Фізика	3

	Хімія	2
Технології	Трудове навчання	1
	Інформатика	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1
	Фізична культура	3
Разом		30+3
Варіативна складова		3
Факультатив:		
Синтаксис складного речення (35 годин)		1
Курси за вибором:		
Українознавство (35 годин)		1
Індивідуальні заняття:		
Українська мова		1
Гранично допустиме навчальне навантаження		33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		33+3

Додаток 10
до освітньої програми
КУ Піщанська ЗОШ І-ІІ ст.

Розподіл годин варіативної складової навчального плану школи І-ІІ ступеня
Комунальної установи Піщанська загальноосвітня школа І-ІІ ступенів,
м.Суми, Сумської області на 2025/2026 навчальний рік

Таблиця 1

Предмет	1 кл	2 кл	3 кл	4 кл	Всього
Для вивчення предметів освітніх галузей:					
Українська мова. Навчання грамоти	1				1
Читання		1			1
Літературне читання			1	1	2
Всього годин варіативної складової	1	1	1	1	4

Таблиця 2

Предмет	5 кл	6 кл	7 кл	8 кл	9 кл	Всього
Факультативи:						
Синтаксис складного речення					1	1
Курси за вибором:						
Українознавство					1	1

Індивідуальні та групові заняття: Українська мова					1	1
Всього годин варіативної складової	-	-	-	-	3	3

Додаток 11
до освітньої програми
КУ Піщанська ЗОШ І-ІІ ст.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ІНСТРУМЕНТІВ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ

№	Назва	Опис інструмента
1	Аналіз портфоліо	Перевірка рівня навчальних досягнень за допомогою портфоліо учня. Портфоліо – це підібрані учнем роботи із зазначенням дати, призначення яких – розповісти історію учнівських досягнень або поступу. Портфоліо зазвичай містить особисті роздуми учня з поясненнями, чому обрано ту чи ту роботу і як саме вона показує досягнення цілей навчання
2	Відповідь хором	Учні одночасно усно реагують на певну репліку. Це може бути відповідь на запитання, висловлення згоди чи незгоди із запропонованим

		твердженням, повторення сказаного вчителем тощ
3	Візьми і передай	Спільна групова робота, яку використовують, щоб поділитися думками або зібрати інформацію від кожного учасника групи; учні записують відповіді, потім передають вправо, додають власну відповідь на іншому аркуші і продовжують, доки їхній папірець обійде всю групу і знову повернеться до них. Потім обговорюють результати в групі
4	Внутрішнє / зовнішнє коло	Учні стають у два кола, внутрішнє та зовнішнє, обличчям одне до одного. Учні, що стоять навпроти, ставлять одне одному запитання по темі, які вони попередньо написали. Зовнішнє коло рухається і утворюються нові пари. Потім процедура повторюється
5	Газетний заголовок	Вигадайте газетний заголовок, який може бути написаний до теми, яку ми вивчаємо. Передайте основну ідею події
6	Гра в кубик	Покажіть 6 запитань до уроку. Об'єднайте учнів у групи по 4. У кожної групи є один кубик. Кожен кидає кубик та відповідає на запитання з відповідним номером. Якщо номер випав більш ніж один раз, учень може доповнити попередню відповідь або кинути кубик ще раз. Відповіді можна записувати
7	Доповни думку	Письмова перевірка розуміння стратегії, коли учні заповнюють пропуски у пропонованому твердженні
8	Есе «хвилинка»	Питання для есе на одну хвилину– це конкретне питання з орієнтацією на очікуваний(і) результат(и) навчання, на яке можна відповісти за одну-дві хвилини
9	Запис у журнал	Учні записують у свій журнал або зошит розуміння предмету, поняття або те, що вони вивчили на уроці. Вчитель переглядає записи, щоб дізнатися чи зрозумів учень певну тему, урок, поняття або вивчене
10	Записні книжки учнів	Інструмент для учнів для відстежування навчального поступу: куди я рухаюся? де я зараз? як туди дістатися?
11	Збір ідей	Учитель ставить запитання або дає завдання. Учні самостійно відповідають на аркуші паперу,

		зазначаючи не менше трьох думок / відповідей / тверджень. Учні, що завершили, встають. Вчитель звертається до певного учня і просить його поділитися записаними ідеями. Учні викреслюють пункти, попередньо озвучені однокласниками і сідають, коли в них а аркушах закінчилися всі записані ідеї, незалежно від того, чи вони були озвучені саме ними. Вчитель продовжує опитувати учнів, доки сядуть усі
12	З-Х-В та ЗХВ+	Учні відповідають групами, в парах або індивідуально на запитання «Що ми вже знаємо?» (З), «Що ми хотіли б дізнатися?» (Х) та «Що вже вивчили за темою?» (В). Плюс (+) просить учнів класифікувати отримані знання за допомогою концептуальної карти або наочної схеми, яка відображає ключову інформацію. Потім кожен учень записує короткий підсумок (на один абзац) про вивчене
13	Картка на вихід	Це письмові відповіді учнів на запитання на картках, які учням роздають наприкінці уроку, після завершення певного виду роботи, теми тощо
14	Концептуальна карта	Будь-яка можлива форма схематичної наочності, яка допомагає учням побачити взаємозв'язки між поняттями за допомогою побудованих схем ключових слів, що позначають такі поняття
15	Лідер за номером	Учні об'єднуються в групи по чотири і кожному члену групи присвоюється номер. Учитель ставить питання / проблему і всі чотири учні її обговорюють. Вчитель називає номер і відповідний учень у кожній групі відповідає
16	Найзаплутаніший (або найясніший) момент	Це варіант однохвилинки. Можна дати учням трохи більше часу для відповіді на запитання. Запитайте (в кінці уроку або під час паузи, яка утворилася після пояснення теми): «Який найбільш заплутаний момент» сьогоdnішнього заняття?» або «Що вам здалося незрозумілим у понятті « »?»
17	Перевірка неправильного розуміння	Учитель надає учням поширені або передбачувані помилкові твердження з певної теми, щодо певного принципу або процесу і запитує, чи згодні вони з цим чи ні та чому. Учні мають дати аргументовані відповіді. Перевірка

		неправильного розуміння може також застосовуватися у формі тесту з декількома варіантами відповіді або гри «правильно-неправильно»
18	Перефразування	Учні мають висловити власними словами основну ідею уроку чи щойно поясненої теми
19	Підбиття підсумків	Форма роздумів одразу після певного виду роботи
20	Підказка за аналогією	Учні мають сформулювати думку на основі підказки-аналогії: (певне поняття, принцип або процес) _____ виглядає як _____ тому що _____
21	Підсумок А-Б-В	Кожному учневі в класі присвоюється окрема літера алфавіту, а він обирає слово, яке починається на цю літеру та пов'язане з вивченою темою
22	Підсумок або питання на картках	Учитель час від часу роздає картки й просить учнів писати з обох сторін за такими правилами: (Один бік) на підставі вивченого (теми, розділу), опишіть основну велику ідею, яку ви зрозуміли, у формі короткого висновку. (Другий бік) запишіть те, що ви ще не повністю зрозуміли у вигляді твердження або запитання
23	Підсумок одним реченням	Учні просять написати підсумкове речення, яке відповідає на запитання «хто», «що», «де», «коли», «чому», «як» щодо певної теми
24	Підсумок одним словом	Учні мають обрати з-поміж наведених варіантів (або запропонувати самостійно) слово, яке найкраще підсумовує тему
25	Подумай – запиши – обговори в парі – поділися	Учні обдумують відповідь самостійно, записують її, об'єднуються в пари та обговорюють відповідь із партнерами, а потім озвучують її всьому класу
26	Подумай – розкажи в парі	Вчитель ставить учням запитання. Учні самостійно формулюють відповіді протягом визначеного часу, потім повертаються кожен до свого партнера та надають йому відповідь. Вчитель викликає декілька пар на вибір, які озвучують свої відповіді у класі
27	Пригадай – підсумуй – запитай – пов'яжи за 2 хвилини (ППЗП2)	За дві хвилини учні повинні пригадати та назвати у правильному порядку найважливіші ідеї, отримані на попередньому занятті; за дві хвилини підсумувати ці пункти одним реченням, записати одне основне запитання, на яке вони хочуть отримати відповідь та знайти одну прив'язку

		цього матеріалу до основної теми предмету чи курсу
28	Рішення-рішення	Учитель висловлює певну думку, потім просить учнів зайняти сторону, що відповідає їхній думці з цієї теми і поділитися аргументацією. Учні можуть змінювати сторону після обговорення
29	Самооцінювання	Процес, під час якого учні збирають дані про власне навчання, аналізують що саме відображує їхні успіхи в досягненні навчальних цілей та планують наступні кроки
30	Семінар за Сократом	Учні ставлять питання одне одному з певного важливого питання або теми. Питання ініціюють розмову, яка триває як серія відповідей та додаткових запитань
31	Сигнали руками	Учні на прохання вчителя показують визначені сигнали рукою, щоб повідомити про рівень розуміння певного поняття, принципу або процесу: «Розумію _____ і можу пояснити» (наприклад, великий палець вгору). «Ще не зовсім розумію _____» (наприклад, великий палець вниз). «Не впевнений щодо _____» (наприклад, помахати рукою)
32	Скажи щось	Учні по черзі обговорюють у групі певний прочитаний розділ або переглянуте відео
33	Сортування слів	Учням дають набір словникових термінів, які вони сортують за заданими або створеними ними категоріями
34	Спінер ідей	Учитель створює спінер, розділений на 4 сектори з написами «Спрогнозуй», «Поясни», «Підсумуй», «Оціни». Після пояснення нового матеріалу вчитель крутить спінер та просить учнів відповісти на запитання залежно від місця зупинки спінера. Наприклад, спінер зупиняється на секторі «Підсумуй», тоді вчитель може сказати: «Назви ключові поняття, про які щойно йшлося»
35	Спостереження	Учитель готує протокол спостереження із переліком учнів у класі, де буде зазначено, за якими саме очікуваними результатами він буде спостерігати. Рухаючись класом, він спостерігає за учнями, коли вони працюють, і робить необхідні записи та позначки в протоколі спостереження

36	Тестування	За допомогою тестування вчитель перевіряє опанування учнями фактичної інформації, понять. Орієнтовні типи тестових завдань: Декілька правильних варіантів Правильно/Неправильно Коротка відповідь Знайди відповідність Розширена відповідь
37	Трикутна призма (червоний, жовтий, зелений)	Учні дають вчителю зворотний зв'язок, показуючи колір, що відповідає рівню розуміння
38	Усне опитування	Учитель пропонує учням відповісти на запитання, наведені нижче: Чим це _____ схоже на/відрізняється від _____? Які характерні риси/елементи _____? Як іще можна показати/проілюструвати _____? У чому полягає головна ідея, ключова концепція, мораль _____? Як _____ стосується _____? Які ідеї / деталі можна додати до _____? Наведіть приклад _____? Що не так з _____? Який висновок ви могли б зробити з _____? Які висновки можна зробити з _____? На яке питання ми намагаємося відповісти? Яку проблему ми намагаємося вирішити? Що ви можете сказати про _____? Що може статися, якщо _____? Які критерії можна взяти для оцінки _____? Які докази підтверджують _____? Як ми можемо довести / підтвердити _____? Як це можна розглядати з точки зору _____? Які альтернативи _____ слід розглянути? Який підхід/стратегію ви могли б використати для _____?
39	Учнівська конференція	Бесіда з кожним учнем особисто для перевірки рівня розуміння
40	Хрестики-нулики	Набір видів роботи, з яких учні самостійно можуть обирати ті, що можуть продемонструвати їхнє розуміння теми. Набір представлений у вигляді сітки з дев'яти квадратів, схожої на дошку для гри в хрестики-нулики, можна попросити учнів обирати так, щоб зрештою закреслити «три підряд». Завдання можуть відрізнятися за

		змістом, процесом та результатом і можуть бути адаптовані залежно від глибини знань
41	Хто швидше?	Робота в парі – слухач і ведучий. Обидва знають категорію (тему), однак ведучий стоїть спиною до дошки / екрану. З'являються слова на задану тему, слухач дає підказки, а ведучий намагається вгадати слово. Пара, яка завершила першою, встає
42	Швидкий запис	Попросіть учнів відповісти за 2-10 хвилин на відкриті запитання або твердження
43	Шкала Лайкерта	Учитель наводить 3-5 тверджень, які явно не є істинними або помилковими, але дещо спірними. Мета полягає в тому, щоб допомогти учням подумати над текстом, а потім обговорити його з однокласниками. Наприклад, «Герой (ім'я) не повинен був робити (що саме).» повністю погоджуюся не погоджуюся погоджуюся повністю погоджуюся
44	3-2-1	Учні виконують такі варіанти завдань, визначаючи за прочитаним текстом: три речі, які ви дізналися, два цікаві факти, одне питання, що залишилося; три ключові слова, дві відмінності між _, один вплив на _; три важливі факти, дві цікаві ідеї, одне уявлення про себе як учня; три нові терміни, дві нові ідеї, одна річ, яку потрібно обдумати; три питання до тексту (незнайомі слова або незрозумілі ідеї), два прогнози за текстом (що станеться далі, враховуючи вже прочитане), знайдіть один зв'язок у тексті (з тим, що ви вже знали або випробували)
45	Трихвилинна пауза	Трихвилинна пауза дає змогу учням зупинитися, обміркувати певні представлені явища та ідеї, прив'язати їх до вже наявних знань або досвіду та попросити роз'яснень. Я змінив(ла) ставлення до.... Я більше дізнався(лася) про... Мене здивувало... Я почувався(лася)...
46	Є питання, в кого є відповідь?	Учитель робить два набори карток. Перший набір має запитання за певним розділом навчання. У другому наборі містяться відповіді. Учитель роздає картки з відповідями учням, а потім він або учень зачитує класу питання на картці. Всі учні перевіряють свої картки з відповідями, щоб знайти правильну

